Приїхали

— Кожна жива істота має право на притулок, — казала Мієчка за кермом.

— На зарослий кущами шелтер, — відказувала її сестра Лілічка.

Поки вони мовчали, були абсолютно різні: в однієї — хвилясте волосся, в іншої — пряме, як у китаянки. Мієчкині щоки завжди мали ледь персиковий відтінок, а Лілічка була бліда, наче все життя провела у бетонній коробці, куди ніколи не потрапляє сонце. Але коли сестри починали говорити, якимось чином ставали схожі. З кожним словом їхні очі, губи, вуха, рухи все більше зливались, аж поки співрозмовник не заплющував очей, не тряс головою і не казав: «Хто з вас говорить?». Вони тоді переглядались, якусь мить мовчали і знову ставали різними — як день і ніч.

У зарослий кущами притулок для лузерів вони приїздили завжди, коли без цього вже було не можна. Для

цього не треба було трагедій — просто іноді видавалося, наче все в тумані і дороги далі не видно. Тоді наставав час для шелтеру. Притулок являв собою будинок із величезними непропорційними вікнами, витертою підлогою і згнилою терасою, весь зарослий кущами, малиною, ожиною, хмелем, високими тополями, березами, здичавілими сливами, яблуками й грушами. У тих кущах вони й виросли, програли битву заростям і хащам, звідти й поїхали. Він стояв, як докір минулому про те, що ніколи там не буде так, як раніше. Ніколи вже не спатимуть усі по троє, ніколи чоловіки не казатимуть «я ляжу надворі» і не лягатимуть на дерев'яних настилах попід деревами, струшуючи з себе усю ніч випадкових кажанів, котів і комах із безкінечною кількістю ніг. Усі ці люди давно розбіглися, вмерли, загубились, і про них нагадував тільки різноманітний мотлох, названий їхніми іменами. «Подай-но мені гончаровську вазу», — казала бабуся. Ніхто в домі того Гончарова й не знав, і не пам'ятав, але ваза була його імені.

На місці будинку колись була хата, а потім невмолимий час її перемолов, лишивши провалену стріху, хлів по груди в землі і зворушливу драбину коло віконця для птиці. Більше жодній птиці не судилося сидіти на тій драбині, окрім випадкових жовтих вивільг. Колись на це місце бабусю привіз чоловік, зняваши її з п'ятого поверху в центрі міста, забравши її від батьківських фікусів, бібліотеки і розшитої золотом скатерки.

— Це той рай, про який ти мені казав? — спитала тоді юна ще Теодора, дивлячись на старий хлів і на залишки розваленої хати, яку наче розбило судомами.

— Це він, — чула вона у відповідь і розуміла, що любила цей голос так, що ніякі фікуси їй не були потрібні.

Минули десятки років, поки сліди старої хати зникли, а на її місці виріс будинок і зістарився разом із Теодорою. Тут виростали діти, звідси вони поїхали, виросли онуки, тут бавилися правнуки. Тепер Теодора, підбираючись до своїх ста літ, сиділа на зігнилій терасі, пробравшись через стежку, що вся заросла ожиною, і чекала на своїх біженок, які прямували до неї в кущі.

Спершу у притулок тікали через екзистенційні переживання про померлих папуг і черепах. Потім через кар'єрні кризи, любові, дітей. Лілічка у притулку колисала синів тоді, коли у звичайних умовах вони її доводили до божевілля. В шелтері для лузерів діти раптом ставали спокійні і просто повзали заростями ожини, дряпаючи свої ніжні, м'які животи. Мієчка тут вирішувала, куди рухатись далі. У шелтері ідеї не приходили до голови, зате приходило усвідомлення, що колись таки прийдуть. Тут навіть можна було змиритись із відсутністю ідей, рубаючи ті непролазні хащі.

— Страшно уявити, що роблять люди, в яких немає будинку в дикій малині, — казала Лілічка.

Вона привезла ледь рожеві туфлі з відкритими пальцями, щоб Мієчка їх одразу взула — туфлі лежали на горищі

років сорок; бабуся купила їх колись у Вільнюсі, але розмір був не її, тому так ніколи їх і не взула, і зараз не знала, що час їхній настав. Лілічка їх знайшла, поки прибирала на горищі в нервовому припадку. Хто ж знав, що сорок років тому бабуся купила туфлі точно такого розміру, якого будуть чотири ноги її двох майбутніх онучок.

— Ти зараз вийдеш з машини, і бабуся упаде, — казала Лілічка, роздивляючись сестрине плаття. Вона була офіційно красивою. Носила темні окуляри, майку без нічого під нею і джинси з дірками.

— А тобі скаже, — відповідала Міечка, — чого ти не можеш вдягатись, як сестра?

— Вона ж не знає, що весь інший час ти носиш оте своє плаття кольору і фасону мішка під картоплю, — казала Лілічка, блискаючи окулярами у задне дзеркало.

— Зате коротке.

— Тим більше коротке.

Потім вони стали на заправці. Світило перше спекотне червневе сонце, десь там під яблунями дозрівали суниці їхнього дитинства, а Міечка витягла з багажника свою валізу і звідти дістала небесно-голубий сарафан у білі квіточки.

— О! — сказала Лілічка.

— Вдягай! — усміхнулась Міечка.

Лілічка відчинила задні двері машини, швидко скинула свою майку, і сарафан легкою хвилею скотився з плечей за коліна.

— Бабуся точно упаде, — сказала Лілічка.

Вперше за вісім років ситуація була така, що реабілітація була потрібна на все літо.

Вони розіслали листи чоловікам, бойфрендам, колишнім чоловікам і всім причетним. І склали графік для Лілічччиних дітей.

— Пам'ятаєш, — сказала Мієчка, однією рукою шукаючи радіостанцію, а другою поправляючи собі рукав плаття, — раніше літо було безкінечне, правда?

Лілічка просто кивнула, однією рукою тримаючи кермо замість Мієчки. Іншою рукою вона терла яблуко об власне коліно, на якому легкою синьою хвилею лежав щойно подарований сарафан. Вони так робили завжди — коли одна бралася поправляти бретельки, то інша автоматично брала кермо в свої руки.

Приїхали вже під вечір.

— Боже, хіба ж не можна було так одягатися все життя! — сплеснула руками бабуся. Вона їх уже ждала.

— Ба, двадцять років змарнувала! — засміялась Лілічка, розправляючи прим'ятий за дорогу сарафан.

— Якби вдягалась так усе життя, може, вийшла б заміж і вчетверте, — сказала Мієчка і швидко втекла в хату, поки сестра не встигла наздогнати.

Лілічка виходила заміж спонтанно, але завжди між заміжжями робила перерви, їхала кудись далеко, намагаючись привести до ладу думки. Планувала робити перерви на роки або й взагалі більш ніколи не

зв'язувати себе ніякими стосунками, але була при цьому така злочинно красива і така кримінально безпомічна у своїх аскетичних подорожах, що завжди поверталася з новими лав-сторіз. Усі терміново хотіли її заміж, ніхто не вагався. А це не могло не приваблювати.

Ввечері вони втрьох сиділи біля садка. Лілічка з Мієчкою простелили на бетонних сходах прабабцину ватяну ковдру, червону, як комуністичний прапор, і сиділи, притулившись одна до одної. Для бабусі вони принесли стілець і поставили навпроти себе. Вона вже не могла сидіти з ними на сходах.

— І чого ви поприїжджали? — спитала бабуся.

Її питання ніяк не могло образити, тому що обидві сестри знали, що це питання-переживання.

— Перевал, ба, — сказала Лілічка.

— І довго будем перевалюватись?

— Поки літо скінчиться.

— Нехай.

Вони сиділи так, поки комарі вже перестали звертать увагу на пшикання спреями, поки верб вже майже не було видно у сутінках, поки під ногами не почали повзати їжаки, а в річці не заспівали жаби.

На ніч залишили прочиненим вікно у садок, знайшли нічні сорочки з мереживними рукавами, оборочками за коліньми і ґудзиками на грудях. Ті, що були з ґудзиками на грудях, Лілічка носити не могла, тому взяла і обрізала всі ґудзики до одного й охайно склала їх у вазочку

на підвіконні. Ледь світив місяць, шаруділи їжаки і було майже непомітно, що тут пів року ніхто не жив.

— Лі, — сказала Мієчка, — розказуй.

— Я не знаю, що робити, — сказала Лілічка, лежачи у темряві. — Погрієш мені ноги?

— Давай.

Лілічка притулила до сестри холодні, як у жабки, ноги і розказала про те, що все ніяк не клеїться, що вона не хоче переїздити в Австралію, що їй здається, це не єдине можливе місце для життя, хоча світ стає ближчим, і нехай нас з тобою, Мієчко, Австралія не розлучить, то наших дітей точно розлучить.

— Моїх дітей, — уточнила вона. — І твоїх, які ще будуть.

— Та ці діти мені поки аж ніяк не треба, — сказала Мієчка, але обидві знали, що це абсолютна брехня і що вона ще у двадцять, бувало, йшла вулицею і вела за руку уявну трирічну дівчинку. Вона її водила зі собою спонтанно вже майже десятиліття.

— Лі, — сказала Мієчка, — там павуки і скорпіони.

— І кенгуру.

— Кенгуру виглядають зверху як мужчини.

— А знизу — як попасті хвостаті женщіни. Що я там робитиму, Соломіє? — спитала Лілічка, піднявшись на ліктях.

— Ти карту Австралії бачила? Бачила, скільки там землі?

Кінець фрагменту для ознайомлення

⇨Повернутися на сайт⇦